

УДК 342.951:351

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.02.72>

ВИОКРЕМЛЕНІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ДІЯМ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО ТА ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ»

Дем'янчук Ю.В.,

доктор юридичних наук, доцент,
завідувач кафедри права факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету,
ORCID: 0000-0002-7695-6338

Войціцький А.О.,

здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету

Гелівер О.Є.,

здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету

Марчук В.В.,

здобувач 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету

Савчинська Н.В.,

здобувачка 1 курсу другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 Право
факультету менеджменту та права
Вінницького національного аграрного університету

Дем'янчук Ю.В., Войціцький А.О., Гелівер О.Є., Марчук В.В., Савчинська Н.В. Виокремлені аспекти протидії корупційним діям під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини».

Нині Україна відображає аспекти для різних напрямів соціального середовища. Завдяки цьому в її історії безумовно доцільно знайти різні напрями моделей для боротьби з корупцією. Адресуючи до історичного періоду в Україні та колишньому СРСР, доцільно приділити декілька таких основних аспектів.

Дана модель боротьби з корупцією направлена на контроль із боку національності держави за поведінкою осіб і реагування на відхилення від норм, які вони впливають. Доцільніше дана модель була спрямована в епоху «сталінізму».

Для подолання боротьби з напрямом корупції під час вивчення освітньої нормативної дисци-

пліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» порушені права особистості, оскільки тоталітаризм направлено несумісний із їх виникненням.

Адже в такої доцільності направлення є й позитивні риси: вона направлена вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» тісну взаємодію між рівнем владних повноважень особи та ступенем направленості. Притягнутим до адміністративної відповідальності та понести – зростає для осіб, які знаходяться ближче до вершини влади під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» – чим ближче до вершини, тим більший ризик. Іншими словами, направлення принципу реалізації відповідальності: «зверху-вниз», що є доцільним засобом реалізації будь-якої соціальної справедливості.

Вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» також передбачає авторитарну модель боротьби з корупцією – реалізація відповідальності людини, згідно з направленнями «керівної особи». Довготривалий час такими особами представляли партійні еліти. Дана модель була базисом за часів Хрущова та Брежнєва.

Доцільно згадати ще дві особливості під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини», притаманні моделі: по-перше, надходження особистості на відповідний рівень владних повноважень передбачає правовий аспект, по-друге, кошти в даній моделі передбачають другорядну роль або не мають сутності.

Вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» передбачає модель боротьби з корупцією, вмотивує прагнення змусити у владні структури з міркувань особистої безпеки та безкарності; тому в ній закладені доктринальні аспекти публічної влади та її направленою корумпування особистості в цілому.

Освітня нормативна дисципліна «Міжнародне публічне право та захист прав людини» в умовах ліберальної моделі боротьби з корупцією передбачає повну безкарність і можливість. Такі напрями передбачені в періоди революційних аспектів, коли новостворена держава ще не опанувала функції керування або свідомо ініціює руйнівні аспекти. Періоди існування даної моделі – час правління Тимчасового уряду, доцільно активізуються реформи в освіті в цілому.

Ключові слова: протидія корупції, право, російська федерація, адміністративно-правові аспекти, модель боротьби, ретроспектива проблем розвитку, державний вплив, людина, захист прав, публічне право.

Demianchuk Y.V., Voitsitskyi A.O., Heliver O.Y., Marchuk V.V., Savchynska N.V. Selected aspects of combating corruption during the study of the educational normative discipline „International public law and protection of human rights”

Currently, Ukraine reflects aspects for various areas of the social environment. Due to this, in its history, it is certainly appropriate to find different directions of models for fighting corruption. Addressing the historical period in Ukraine and the former USSR, it is expedient to highlight several such main aspects.

This model of the fight against corruption is aimed at control by the nationality of the state over the behavior of individuals and response to deviations from the norms that they influence. This model was more appropriate in the era of „Stalinism”.

In order to overcome the fight against corruption, during the study of the educational normative discipline „International public law and protection of human rights”, the rights of the individual are violated, since totalitarianism is directed incompatible with their emergence.

After all, such expediency of referral has positive features: it is aimed at the study of the educational normative discipline „International public law and protection of human rights”, the close interaction between the level of authority of a person and the degree of referral. To be brought to administrative responsibility and bear – increases for persons who are closer to the top of power during the study of the educational normative discipline „International public law and protection of human rights” – the closer to the top, the greater the risk. In other words, the direction of the principle of implementation of responsibility: „top-down”, which is an appropriate means of implementing any social justice.

The study of the educational normative discipline „International public law and protection of human rights” also involves an authoritarian model of fighting corruption – the realization of individual responsibility, according to the directions of the „leading personality”. For a long time, such persons were represented by party elites. This model was the basis during the times of Khrushchev and Brezhnev.

It is appropriate to mention two more features during the study of the educational normative discipline „Public international law and protection of human rights”, inherent in the model: firstly, the entry of an individual to the appropriate level of authority involves a legal aspect, secondly, funds in this model assume a secondary role or have no substance.

The study of the educational normative discipline „Public international law and protection of human rights” provides a model of fighting corruption, motivates the desire to force into power structures for reasons of personal safety and impunity; therefore, it contains the doctrinal aspects of public power and its directed corruption of the individual as a whole.

The educational normative discipline „International public law and protection of human rights” in the conditions of the liberal model of combating corruption provides for complete impunity and opportunity. Such directions are foreseen in periods of revolutionary aspects, when the newly created state has not yet mastered the functions of management or consciously initiates destructive aspects. The periods of existence of this model are the time of the Provisional Government, reforms in education as a whole are expediently activated.

Key words: anti-corruption, law, Russian Federation, administrative and legal aspects,

model of struggle, retrospective of development problems, state influence, person, protection of rights, public law.

Постановка проблеми. У зв'язку із розв'язанням війни російською федерацією проти України, події останніх років в Україні під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» передбачають корупцію як загрозу в освіті, в тому числі національній безпеці держави України загалом. Адже за часів незалежності Україна створила власну національну систему безпеки, що створює загальноприйняті аспекти міжнародного права захисту особистості, це повинно державі створити власні ідентичності, запустити примусовий аспект трансформації держави та системи національної безпеки під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини». Проаналізувавши нинішній стан в Україні, можна стверджувати, що поки не подолана корупція, не відновлена довіра до державної й судової влади (виступ академіка НААН України Г. Калетніка) [1].

Корупція безумовно створена як продукт дуже низького рівня політичного аспекту. Нерівномірне зростання економічних показників держави, слабе громадянське суспільство та відсутність інституцій становлять передумови стійкого рівня корупції в Україні [2, с. 278]. Взаємодія даних факторів передбачає до створення нових фактів корупції. Діючий рівень корупції відображає всю систему адміністративного аспекту та відображає її базисні характеристики.

Отже, доцільно виділити важливий аргумент зумовлення вибіркового перегляду корупційних діянь. Адже розв'язання напрямів протидії корупційним діянням, передбачає необхідність створення та вивчення саме системного підходу до подолання корупції в умовах вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини».

Стан опрацювання. Нормативно-правове забезпечення дослідження та вивчення освітньої нормативної дисципліни „Міжнародне публічне право та захист прав людини” складають наукові доробки вчених, які вивчали явище корупції із різних позицій: Бусол О.Ю. [3], Дем'янчук Ю.В. [4], Калетник Г.М. [1], Костицький В.В. [5], Маньгора Т.В. [6], Невмержицький Є.В. [7], Суббот А.І. [8].

Під час вивчення освітньої нормативної дисципліни „Міжнародне публічне право та захист прав людини” та виконання дослідження було враховано досвід вищезазначених наукових доробок учених щодо:

– концепції протидії корупційній злочинності в Україні (Бусол О.Ю.);

– впливу корупції на економічний розвиток України (Дем'янчук Ю.В.);

– не подолання корупції; не відновлення довіри до державної й судової влади (Калетник Г.М.);

– виокремлення правових аспектів місцевого самоврядування як окремої гілки публічної влади (Костицький В.В.);

– правового регулювання гендерної рівності в українському законодавстві (Маньгора Т.В.);

– явища корупції (Невмержицький Є.В.);

– адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції в системі державної служби України (Суббот А.І.).

Метою статті є принцип удосконалення правової бази правових правопорушень у сфері корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини»; визначення характеристик адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції, які випливають із процесів управлінської модернізації і безпосередньо пов'язані з удосконаленням форм і стандартів правового захисту, посиленням їх дієвості для унеможливлення поширення негативних корупційних проявів.

Виклад основного матеріалу. У теорії адміністративного права існує два підходи до аналізу відповідного явища корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини». Прихильники традиційного підходу аналізують запобігання і протидію корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» з позиції взаємодії двох сторін. Автори колективного підходу оцінюють корупцію як більш широке явище, де взаємодія між двома сторонами діянь, це лише одна частина проблеми. Таким чином, колективний підхід вимагає ретельної уваги з боку дослідників у більш широкому плані.

Відзначено, що інтерес до адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» зростає впродовж останніх років, це зумовлено єдиною думкою вчених щодо негативних наслідків цього явища, зокрема це руйнує громадянське суспільство та демократію, ускладнює економічний розвиток країни в цілому.

Аналіз спеціальних досліджень дозволяє визначити два загальних моменти.

Перший, корупція – це крос-системний, міжкультурний феномен. Вона може існувати в будь-якій країні, в будь-який час, і за будь-якої форми правління.

Другий, дослідження корупції у другій половині ХХ століття тісно поєднувалось з інтересом до демократизації і розвитку держав.

На основі аналітичного огляду наукових праць адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції, постає необхідність вивчення особливостей корупції із метою розробки та визначення ефективних засобів запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини».

Тому, враховуючи вищезазначене, наукові результати потребують удосконалення, а саме:

– науковий підхід до запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини», що полягає в застосуванні адміністративно-політичних, економічних, соціально-культурних та інших заходів. Розроблено антикорупційні заходи, орієнтовані на зниження кількісних та якісних характеристик корупції, доведено пріоритетність запобіжних заходів, передусім превентивного впливу, на чинники корупції, а також обмеження її причинно-наслідкового зв'язку зі сферою поширення серед державних службовців на основі підвищення ефективності засад адміністративно-політичного режиму законності та правопорядку в діяльності посадових осіб.

Визначено, що відповідні фактори мають загальний регуляторний характер, уключені до єдиної системи, контрольованої правовими нормами та регулюють суспільні відносини, визначаючи межі дозволеного й обов'язкового, створюючи умови для запобігання і протидії корупційних правопорушень;

– теоретичні положення про адміністративно-правові засади запобігання і протидії корупційним проявам через взаємодію економічних, політичних і соціальних інститутів (як формальних, так і неформальних), що є визначальною у формуванні різних аспектів корупції, а також фактори, які знижують поширення корупційної діяльності під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини» (економічні, політичні та культурні), що свідчать про системну природу корупції. У даному контексті корупцію розглянуто не лише як міжсуб'єктну проблему, а як частину системних процесів, на основі яких визначено основоположні нормативно-правові засади запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини»;

– правового аналізу до правозастосування суб'єктів корупційних діянь з урахуванням їхніх статусних особливостей, на основі яких визначено порядок упровадження адміністративних актів запобігання і протидії корупції, що стане

ефективним шляхом вирішення даних проблем. Досліджено окремі аспекти відповідних антикорупційних актів, а саме: постанови по справі про адміністративне правопорушення, що знаходяться в компетенції прокурора або його заступника, протокол про корупційне правопорушення або постанова про відкриття провадження, що містять окремі положення правозастосовної діяльності органів, уповноважених здійснювати реалізацію антикорупційних заходів із метою вдосконалення управління державними органами, діяльність яких не регламентується законом у питаннях запобігання і протидії корупції у системі ДС України;

– визначення характеру корупційних діянь державного службовця, тобто: корупційними можуть бути визнані лише такі неправомірні діяння, які вчинені особою, наділеною владою чи відповідними посадовими повноваженнями, та спрямовані на задоволення корисливого або іншого особистого інтересу такої особи або інтересу третіх осіб.

Висновки. У висновках на основі вивчення й аналізу адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини», а також з урахуванням проблемних питань, що виникають під час правового регулювання запобігання і протидії корупції, вирішено завдання наукового дослідження й апробовано нові підходи в лінгвістично-юридичному обґрунтуванні адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції, його теоретичних аспектів, сутності запобігання і протидії корупції і відповідальності за її порушення, розроблено модель запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни „Міжнародне публічне право та захист прав людини“, що дало змогу зробити низку наступних науково-теоретичних і прикладних висновків:

1. Сформульовано авторську дефініцію під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини», в якій визначено адміністративно-політичний розвиток, де окремі особи відбираються для діяльності на державну службу згідно із професійною підготовкою щодо практичного виконання своїх посадових обов'язків і прав. Згідно з визначенням, державні службовці в соціальній сфері – це особи, які консультують, запобігають і допомагають тим, хто відповідає за державну політику та, за необхідності, розробляють шляхи для реалізації. Систему державної служби України слід розуміти, як частину соціально-культурної системи, яка є внутрішньо пов'язаною, контролюється державними та місцевими органами влади, й утворює єдине ціле у співпраці з середовищем і між собою.

2. Досліджено ретроспективу проблеми розвитку та становлення адміністративно-правових засад протидії корупції. Установлено, що історично основу державної політики у сфері протидії корупції складають напрями впливу на передумови корупції, зокрема: визначено регулювання економічних і соціальних процесів за рахунок зниження державного впливу; реагування на корупційні зловживання; додержання принципів рівності, законності, справедливості; запровадження громадського обговорення та залучення громадянського суспільства до контролю за додержанням Антикорупційного законодавства; залучення представників іноземних установ для здійснення заходів антикорупційного спрямування в Україні; розширення сфери застосування фіксованих платежів; удосконалення системи оподаткування малого та середнього бізнесу; розширення повноважень антимонопольних комітетів; сприяння розвитку конкуренції на внутрішньому ринку держави; удосконалення системи державних замовлень, приватизації, оренди державного майна; здійснення подальшого вдосконалення правової системи з метою запобігання і протидії корупції під час вивчення освітньої нормативної дисципліни «Міжнародне публічне право та захист прав людини»; забезпечення кадрової політики на засадах конкурсного відбору; впровадження єдиних правил просування по службі; розробка щодо заборони державним службовцям усіх рангів брати участь у підприємницькій діяльності; вдосконалення системи розвитку інститутів громадянського суспільства, протидії чинникам корупції; висвітлення у ЗМІ різних аспектів запобігання корупції; створення громадських формувань антикорупційного спрямування, надання їм підтримки та допомоги. Стратегічним напрямом розробки засад запобігання і протидії передумовам корупції зазначено розвиток громадянської свідомості й активності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Вебсайт Вінницького національного аграрного університету. URL: <https://vsau.org/novini/novini-vnau/vseukraiinska-naukovo-praktichna-konferencziya-%C2%ABtransformacijna-dinamika-rozvitku-agropromislovogo-virobnictva%C2%BB> (дата звернення: 31.03.2024).
2. Demianchuk Yu., Savchenko L., Subbot A. Influence of corruption on the economic development of Ukraine in terms of reformation: a retrospective analysis. *Baltic Journal of Economic Studies*. Riga: Publishing House „Baltija Publishing”. 2018.

Vol. 4. Issue 3. P. 276–282. DOI: <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2018-4-3-276-282>.

3. Костенко О.М., Бусол О.Ю. Концепція протидії корупційній злочинності в Україні потребує нових підходів: основні тези. *Публічне право*. 2016. № 2 (22). С. 143–151. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4343df2e-3f1c-4258-8c3c-b4853e624ff5/content> (дата звернення: 31.03.2024).
4. Дем'янчук Ю.В. Адміністративно-правові засади запобігання і протидії корупції у системі державної служби України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Ірпінь, 2020. URL: http://77.244.44.155/cgi-bin/irbis64r_01/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=IBIS&P21DBN=IBIS&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3E%3D%D0%94%D0%B5%D0%BC%27%D1%8F%D0%BD%D1%87%D1%83%D0%BA,%20%D0%AE.%20%D0%92.%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&FT_REQUEST=&FT_PREFIX= (дата звернення: 31.03.2024).
5. Костицький В.В. Місцеве самоврядування як окрема гілка публічної влади. *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2018. № 1. С. 48–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VAPSV_2018_1_10.
6. Маньгора Т.В., Піковська Т.В. Правове регулювання гендерної рівності в українському законодавстві. *Журнал Інформація і право*. 2022. № 3 (42). С. 156–163. DOI: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.3\(42\).270257](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2022.3(42).270257).
7. Невмержицький Є.В. Корупція в Україні: Причини, наслідки, механізми протидії: Монографія. Київ: КНТ, 2008. 363 с. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0001932 (дата звернення: 31.03.2024).
8. Дем'янчук Ю.В., Суббот А.І. Актуальні проблеми стану дослідження адміністративно-правових засад запобігання і протидії корупції в системі державної служби України. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2022. № 1 (47). С. 37–43. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2022-1-7911>.